

ОМЛАДИНА ПРОТЕСТАНСТКИХ ЦРКАВА У ВОЈВОДИНИ

ДАВИД ФИЦ¹

Сажетак: Разумевање нивоа заинтересованости омладине за долазак у хришћанске заједнице као и њихових духовних потреба је од изузетног значаја за успостављање адекватног омладинског рада на нивоу месне цркве. Пошто се највећи број протестантских заједница у Републици Србији налази на подручју Војводине, истраживање је сprovedено у овом региону. Главни циљ овог рада јесте да испита динамику и успешност њиховог рада са младима. Спoredни циљеви настоје да одонећну разумевање зашто су неке заједнице успешније у овом раду у односу на друге, који је разлог доласка младих на омладинске састанке, шта их најчешће спречава да се укључе локалној групи као и да ли омладински рад у хришћанским заједницама има значај за лични развој и проналажење сопствене идентитетa. Разумевање узрасне структуре, интересовања и потреба младих ће помоћи будућем смисленом планирању и организовању омладинског рада кроз различите активности, као и одабрати адекватних тема кроз одговарајући приступ.

Кључне речи: хришћанство, омладински рад, омладински састанци, црква, Војводина.

¹ Студент интегрисаних академских студија, Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, e-mail: david.fic13@gmail.com.

УВОД

Број протестантских верника у поређењу са другим вероисповестима у Србији је поприлично мали и у тренду је опадања. За последњих 70 година број верника је опао скоро за половину. Од укупног броја припадника протестантске вероисповести, 90% живи на територији Војводине (Ђурић et al., 2014). Из ових разлога, истраживање је спроведено на подручју Војводине.

Узимајући у обзир да не постоји јасна дефиниција *омладине* (Harlan, 2016), у овом раду одлучено је да испитаници буду узраста од 10 до 26 година. Разлог томе је што у многим хришћанским заједницама широм Војводине постоји рад са младима различитог узраста. Доња граница од 10 година је постављена из разлога што у том раздобљу деца крећу у пети разред основне школе и у многим месним црквама је то критеријум када прелазе из недељне школе у старије групе и постају тинејџери/омладинци. Горња граница од 26 година представља период до којег велики број младих студира и прима студентске повластице.

Приликом разговора са омладинским радницима појединих протестантских месних цркава, установљено је да се омладински састанци одржавају једном седмично, најчешће петком или суботом навече. У Војводини најзаступљенији модели омладинског рада су модел хришћанског учеништва (*Christian-Discipleship model*) и модел пријатељства (*Friendship model*) (Canales, 2006).

Особеност модела хришћанског учеништва јесте третирање младих у цркви попут ученика који прате учење и инструкције омладинских радника. Неопходно је, међутим, да омладински радници буду искуснији и напреднији у вери, тј. познавању и примењивању конкретног вида веровања у односу на своје полазнике. Активности којима се постиже циљ овог модела јесу проучавање Светог писма у групама, као и све активности приликом којих млади сарађују са црквеним вођама. Током ове сарадње, омладински радник је посредни пример младима.

Особеност модела пријатељства јесте напуштање позиције ауторитета од стране омладинског радника, тј. вође. Уместо тога, омладински радник преузима улогу пријатеља. Као пријатељ, омладински радник је одрасла особа од поверења која има задатак да подржи, охрабри и негује верске потребе младих. Активности којима се постиже циљ овог модела јесу омладински састанци који акценат стављају на дружење, комуникацију и заједништво (Canales, 2006, Webber et al., 2010).

Значај омладинског рада је вишеструк и огледа се у промени појединца ка бољем, продубљивању односа са Богом и успостављању чвршћих односа са заједницом младих. Постоје различити разлози због којих млади посећују или организују омладинске састанке у оквиру цркве. То могу бити утицај пријатеља или родитеља, жеља за духовним растом или неки други разлози (Dela Cruz-De Leon, 2023). Из свега наведеног, очигледна је потреба за успостављањем квалитетног омладинског рада на нивоу цркве како би се задовољиле потребе данашње омладине. Циљ овог рада је да испита успешност омладинског рада на подручју Војводине и да својим резултатима допринесе смисленом планирању и организовању омладинског рада. Смислено планирање и адекватна организација представљају основу успешног извођења омладинског рада на нивоу цркве (Wileman, 2008).

МЕТОДОЛОГИЈА

Истраживање је спроведено у периоду фебруар–март 2024. године, у којем је учествовала омладина протестантских цркава на нивоу Војводине узраста од 10 до 26 година. Испитано је укупно 194 омладинаца, од чега 103 девојака (53.1%) и 91 момака (46.9%).

Као алатка за прикупљање података је коришћен *Google Forms* упитник. Питања су била подељена у три групе. Прва група је била сачињена од општих питања попут места становања, узраста, степена образовања и деноминацијске припадности. Друга група се односила на структуру и функционисање омладинских састанака месних црквених заједница које омладинци посећују, док су питања у трећој групи била усмерена ка вредновању појединих области омладинског рада.

Упитник је био у потпуности анониман и састојао се претежно из питања затвореног типа. Од укупно 32 питања, 29 је било затвореног типа, док су преостала три питања била отвореног типа. Најчешћи типови питања била су питања вишеструког избора и Ликертове скале. Прикупљени подаци били су обрађени помоћу софтвера *Microsoft Excel 2021*.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

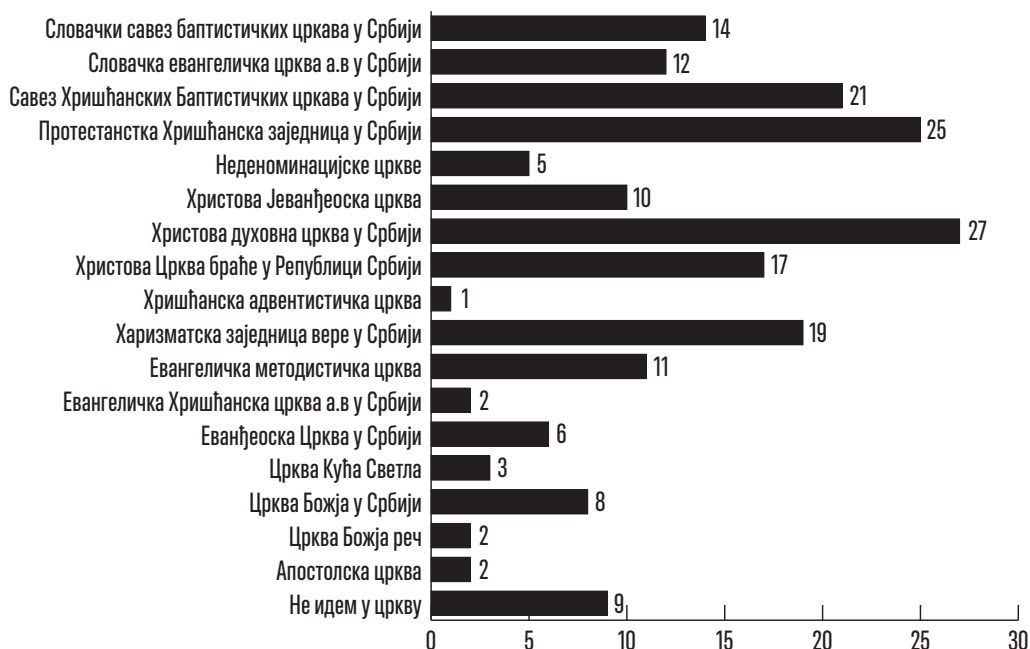
Испитана омладина је узраста од 10 до 26 година, пореклом из 37 насеља организованих у 21 општина. Највећи број испитаника је из општина Бачки Петровац (22.16%), Нови Сад (15.98%), Бачка Паланка (12.88%), Суботица

(10.82%) и Ковачица (10.31%), што је у складу са укупним уделом становништва протестантске вероисповести у овим општинама (Ђурић et al., 2014). Према полу, има незнатно више девојака у односу на момке. Према узрасту, испитаници су подељени у три узрастне групе: 1) од 10 до 14 година – виши разреди основне школе, 2) од 15 до 19 година – ниво средње школе и 3) од 20 до 26 година – период након средње школе до завршетка примања студентских повластица. Према узрасној структури, најбројнија је група од 20 до 26 година, чинећи скоро половину укупно испитане омладине (46.9%), затим следи група од 15 до 19 година (36.1%), док је најмањи број испитаника из узрастне групе од 10 до 14 година (17%) (Табела 1.).

ТАБЕЛА 1. БРОЈ, ПОЛНА И УЗРАСНА СТРУКТУРА ОМЛАДИНЕ ПРОТЕСТАНСТКИХ ЦРКАВА У ВОЈВОДИНИ ПО ОПШТИНАМА ИЗРАЖЕНА У АПСОЛУТНИМ БРОЈЕВИМА И ПРОЦЕНТИМА.

ОПШТИНА	УКУПАН БР. ОМЛАДИНАЦА	УКУПНО ДЕВОЈАКА	УКУПНО МОМАКА	УЗРАСТ 10-14 ГОД.	УЗРАСТ 15-19 ГОД.	УЗРАСТ 20-26 ГОД.
	<i>n</i>	<i>n</i> (%)	<i>n</i> (%)	<i>n</i> (%)	<i>n</i> (%)	<i>n</i> (%)
Ада	2	1 (50%)	1 (50%)	-	1 (50%)	1 (50%)
Апатин	4	1 (25%)	3 (75%)	2 (50%)	2 (50%)	-
Бач	1	1 (100%)	-	-	-	1 (100%)
Б. Петровац	43	18 (42%)	25 (58%)	10 (23.2%)	19 (44.2%)	14 (32.6%)
Б. Паланка	25	18 (72%)	7 (28%)	5 (20%)	9 (36%)	11 (44%)
Бела Црква	2	1 (50%)	1 (50%)	-	1 (50%)	1 (50%)
Ириг	1	1 (100%)	-	-	-	1 (100%)
Киkinда	8	6 (75%)	2 (25%)	4 (50%)	3 (37.5%)	1 (12.5%)
Ковачица	20	6 (30%)	14 (70%)	1 (5%)	7 (35%)	12 (60%)
Кула	3	2 (66.6%)	1 (33.3%)	-	-	3 (100%)
Нови Сад	31	19 (61.3%)	12 (38.7%)	5 (16.1%)	9 (29%)	17 (54.9%)
Мали Иђош	1	-	1 (100%)	-	-	1 (100%)
Панчево	14	9 (64.3%)	5 (35.7%)	1 (7.1%)	5 (35.7%)	8 (57.2%)
Рума	5	2 (40%)	3 (60%)	4 (80%)	1 (20%)	-
Сента	2	1 (50%)	1 (50%)	-	1 (50%)	1 (50%)
С. Митровица	1	-	1 (100%)	-	-	1 (100%)
Стара Пазова	1	-	1 (100%)	-	-	1 (100%)
Суботица	21	11 (52.4%)	10 (47.6%)	1 (4.8%)	8 (38.1%)	12 (57.1%)
Шид	4	2 (50%)	2 (50%)	-	2 (50%)	2 (50%)
Врбас	1	1 (100%)	-	-	-	1 (100%)
Зрењанин	4	3 (75%)	1 (25%)	-	2 (50%)	2 (50%)
УКУПНО:	194	103 (53.1%)	91 (46.9%)	33 (17%)	70 (36.1%)	91 (46.9%)

У истраживању је учествовала омладина из 17 различитих цркава и верских заједница (Графикон 1). Цркве и верске заједнице са највећим бројем младих су Христова духовна црква (13.91%), Протестантска Хришћанска заједница у Србији (12.89%), Савез Хришћанских Баптистичких цркава у Србији (10.82%), Харизматска заједница вере у Србији (9.79%) и Христова Црква браће у Републици Србији (8.76%).

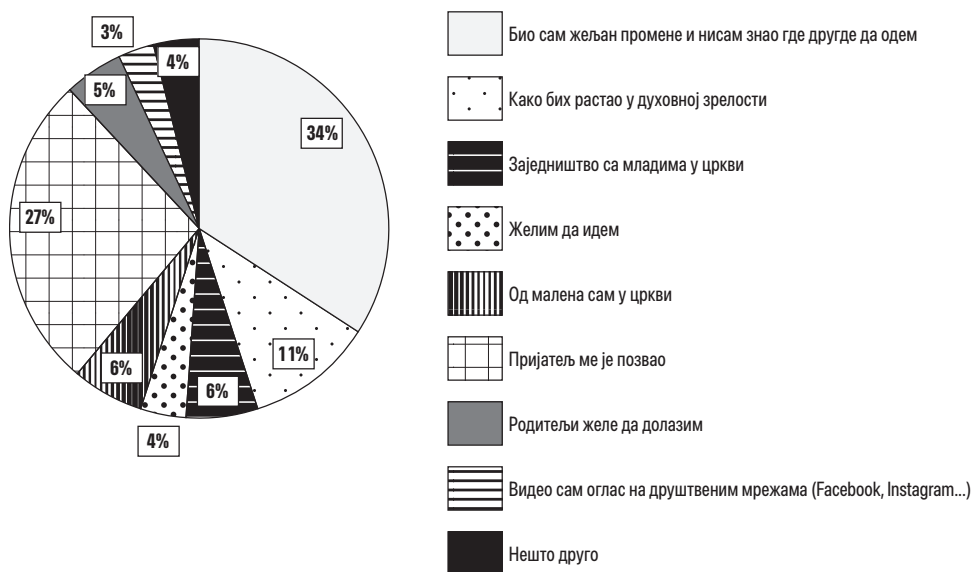

ГРАФИКОН 1. ПРИКАЗ СТАЊА ОМЛАДИНЕ У ЦРКАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У ИСТРАЖИВАЊУ.

На питање да ли себе сматраш наново рођеним хришћанином, 170 испитаника је одговорило потврдно (87.6%), док 24 није одговорило потврдно (12.4%). До сличних резултата се дошло и у Хрватској, где се 75.6% испитаника изјаснило да верују у Бога (Разум – Мандрић, 2019). Ипак, двадесеторо испитаника који себе не сматрају наново рођеним хришћанима, посећују омладинске састанке. Они на састанке долазе из разних разлога попут жеље за променом, јер њихови родитељи желе да они долазе или су их пријатељи позвали. Испитаницима који су се изјаснили као наново рођени хришћани, било је постављено питање колико дуго су наново рођени хришћани. На ово питање 7.65% се изјаснило да су наново рођени хришћани мање од годину дана, 24.12% се изјаснило да су наново рођени хришћани 1–3 године, 19.41% се

изјаснило да су наново рођени хришћани 3–5 година, док се 48.82% изјаснило да су наново рођени хришћани више од 5 година.

На омладинске састанке долази 89.18% испитаних омладинаца. Према учесталости долазака на омладинске састанке, 58.76% испитаника редовно посећује омладинске састанке, 15.98% долази 2–3 пута месечно, 7.73% долази једном месечно, док 6.71% долази 4–8 пута годишње. Преосталих 10.82% испитаника не посећује омладинске састанке. На питање *зашто су почели да посећују омладинске састанке*, најчешћи одговор је био да су били жељни промене и нису знали где другде да оду (34%) или да их је пријатељ позвао (27%). Остали одговори, попут потребе за заједништвом са младима у цркви, због духовног раста или због родитеља, били су мање учестали. Најмањи број младих је почео да посећује омладинске састанке због огласа на друштвеним мрежама (Facebook, Instagram и сл.), свега 3% испитаника (Графикон 2). Ови одговори су у складу са истраживањем спроведеним на Филипинима где млади посећују омладинске састанке из веома сличних разлога (Dela Cruz-De Leon, 2023).

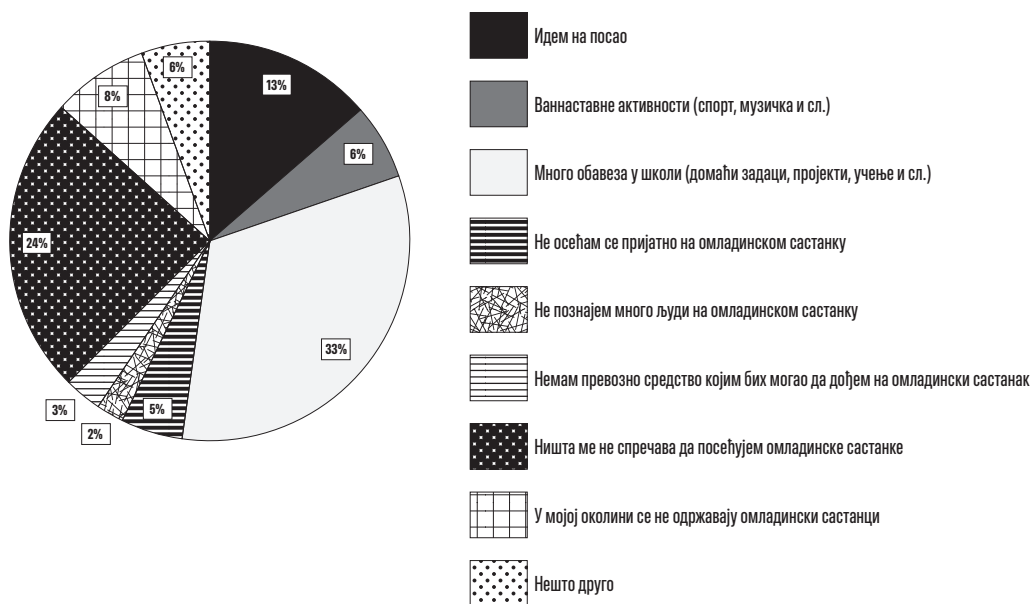

ГРАФИКОН 2. ПИТИЧАСТИ ПРИКАЗ ОДГОВОРА ОМЛАДИНЕ НА ПИТАЊЕ ЗАШТО СУ ПОЧЕЛИ ДА ДОЛАЗЕ НА ОМЛАДИНСКЕ САСТАНКЕ.

На питање шта их спречава да чешће долазе на омладинске састанке, највећи број испитаника је одговорио да је разлог томе много обавеза у школи (домаћи задаци, пројекти, учење и сл.), посао којим се баве или да их ништа не спречава да редовно посећују омладинске састанке (Графикон 3).

Особе које су раније долазиле а више не долазе на омладинске састанке као разлог наводе неодговарајући термин/време одржавања састанака (33.33%), да се не осећају добродошлим (23.81%), да се омладински састанци не одржавају у њиховој околини или да је локација одржавања истих неприступачна (23.81%) и да омладински састанци не доприносе њиховом духовном расту (14.28%).

Млади који посећују омладинске састанке су се изјаснили да им је омиљени део ових састанака проучавање Светог писма – проповед (42.77%), затим црквено појање, односно прослављање Бога песмама – тзв. слављење (26.59%), да се сретну и упознају са пријатељима – заједништво (13.29%) и активности током којих се забаве (8.09%). Преостали испитаници су наводили да уживају у свим аспектима и да не могу да се одлуче само за један (8.67%).

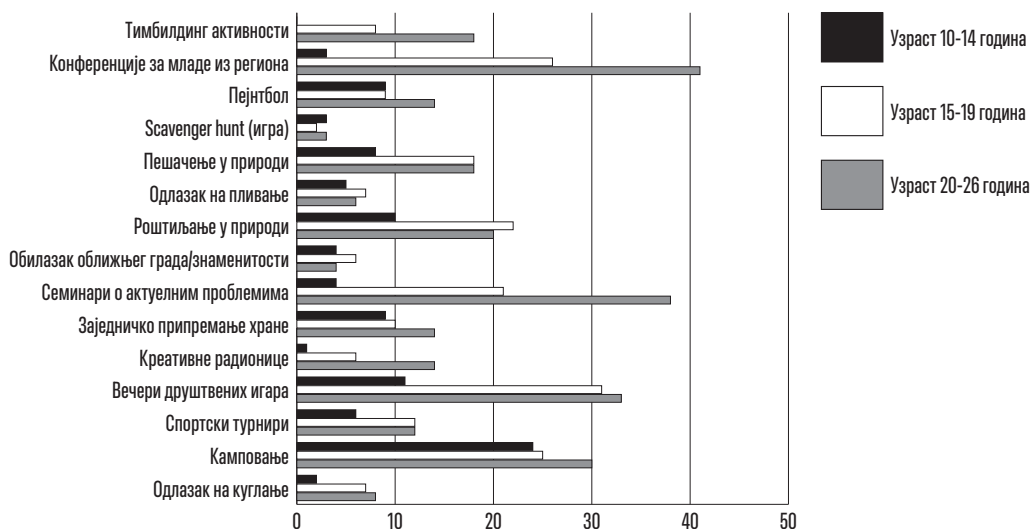
ГРАФИКОН 3. Питичасти ПРИКАЗ ОДГОВОРА ОМЛАДИНЕ НА ПИТАЊЕ ШТА ИХ СПРЕЧАВА ДА ЧЕШЋЕ ДОЛАЗЕ НА ОМЛАДИНСКЕ САСТАНКЕ.

Већина младих се изјаснила де се посетиоци омладинских састанака осећају добродошлим на оваквом типу састанака (94.84%). Како би се нови посетиоци осећали још више добродошлим, млади су у упитнику указали на низ могућности које могу да се спроведу у функционисању састанака. Најчешћи одговор је био да је потребно са новим људима на састанцима градити заједништво кроз гест добродошлице (поздравити се, питати да ли желе кафу, скинути капут и сл.), опуштен разговор и дружење изван простора

цркве, позивањем на шетњу, кафу или плескавицу (47.72%). Такође, чест одговор је био да је корисно да им се пружи и покаже Божја љубав (17.04%). Затим, неки одговори су били да не осуђујемо друге људе, већ да им укажемо поштовање, као и да се не дружимо у малим, затвореним групицама и да прихватимо људе као чланове заједнице. Поједини одговори указују да је могуће побољшати целокупну атмосферу на састанцима разним активностима попут занимљивих игара и интерактивних дискусија, као и припремањем хране.

Припрема квалитетног програма на омладинским састанцима је значајна јер омладину привлачи да учествују у активностима које се им допадају и које су им занимљиве (Mwangi, 2015: 123–125). Такође, интересантне и инспиративне црквене активности представљају окосницу успешног омладинског рада (Canales, 2006).

Током попуњавања анкете, испитаници су имали задатак да од 15 понуђених активности одаберу три које би волели да буду организоване у склопу омладинских састанака. Одговори су се разликовали у зависности од узрасне групе (Графикон 4). Код најмлађих испитаника узраста 10–14 година, најчешћи одговор је био да би волели да се у склопу омладинских састанака организује камповање (72.73%). На другом и трећем месту се налазе вечери друштвених игара (33.33%) и роштиљање у природи (30.3%). Испитаници узраста 15–19 година су указали да би највише волели да се у склопу омладинских састанака организују вечери друштвених игара (44.29%), затим конференције за младе из региона (37.14%) као и камповање (35.71%). Најстарији испитаници, узраста 20–26 година, изразили су највећу жељу да се организују конференције за младе из региона (45.05%), као и семинари о актуелним проблемима са којима се омладина сусреће (41.76%) и вечери друштвених игара (36.26%). У свим узрасним групама изражено је слабо интересовање за игром скупљања трофеја (енг. *Scavenger hunt*) и обиласком оближњих градова и знаменитости. Међу испитаницима примећујемо да су најмлађи посетиоци омладинских састанака заинтересовани за авантуристичке активности као што су камповање, роштиљање у природи или „пејнтбол“, док су мање заинтересовани за конференције и семинаре. С друге стране, најстарији посетиоци су већински изразили интересовање за организовањем конференција и семинара о актуелним проблемима са којима се сусрећу.

ГРАФИКОН 4. АКТИВНОСТИ КОЈЕ БИ МЛАДИ ВОЛЕЛИ ДА БУДУ ОРГАНИЗОВАНЕ У СКЛОПУ ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА.

Попуњавајући трећу групу питања, испитаници су имали могућност да вреднују омладински рад месних црквених заједница које посећују. Овај рад су вредновали користећи Ликертове скале (Likert, 1932). Питања су постављена са циљем вредновања 4 различите категорије: 1) општи утисак о динамици рада састанака, 2) одабир и обрада тема, 3) вођство омладинских састанака и 4) утицај састанака на лични развој појединаца. У раду су приказани резултати узрасних категорија, општина, као и црква и верских заједница са највећим бројем испитаника.

Општи утисак о динамици рада омладинских састанака испитан је постављањем питања која су се односила на функционисање, атмосферу и активности на састанцима. На скали од 1 до 5, средња вредност општег утиска о динамици рада омладинских састанака на нивоу Војводине износи 4.30. Најбољи општи утисак о динамици рада има омладина из Ковачице и Суботице. Поред тога, примећујемо да најмлађи посетиоци омладинских састанака имају бољи општи утисак о динамици рада у односу на старију омладину (Табела 2). Међу црквама и верским заједницама, најбољи општи утисак о раду има омладина из Харизматске заједнице вере у Србији и Христова Црква браће у Републици Србији (средња вредност преко 4.5). Нижу вредност општег утиска о динамици рада примећујемо код омладине Савеза Баптистичких Хришћанских цркава у Србији (Табела 3).

ТАБЕЛА 2. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ОПШТЕГ УТИСКА О ДИНАМИЦИ РАДА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА У ОПШТИНАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. ПРЕГЛЕД СРЕДЊИХ ВРЕДНОСТИ ОПШТЕГ ФУНКЦИОНИСАЊА РАДА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА.

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	БАЧКА ПАЛАНКА	БАЧКИ ПЕТРОВАЦ	КОВАЧИЦА	НОВИ САД	СУБОТИЦА	10-14 ГОДИНА	15-19 ГОДИНА	20-26 ГОДИНА
Да ли си задовољан функционисањем састанака?	4.21	3.92	4.05	4.6	4.10	4.52	4.54	4.31	4.01
Каква је атмосфера на омладинским састанцима?	4.46	4.32	4.35	4.8	4.29	4.62	4.54	4.58	4.34
Да ли су активности занимљиве на састанцима?	4.23	4.04	4.12	4.5	3.84	4.67	4.45	4.34	4.06
Σ	4.30	4.09	4.17	4.63	4.07	4.60	4.51	4.41	4.13

ТАБЕЛА 3. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ОПШТЕГ УТИСКА О ДИНАМИЦИ РАДА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА У ЦРКВАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. А – ХРИСТОВА ДУХОВНА ЦРКВА У СРБИЈИ; Б – ПРОТЕСТАНТСКА ХРИШЋАНСКА ЗАЈЕДНИЦА У СРБИЈИ; В – САВЕЗ ХРИШЋАНСКИХ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ; Г – ХАРИЗМАТСКА ЗАЈЕДНИЦА ВЕРЕ У СРБИЈИ; Д – ХРИСТОВА ЦРКВА БРАЋЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ; Ћ – СЛОВАЧКИ САВЕЗ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ.

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	А	Б	В	Г	Д	Ћ
Да ли си задовољан функционисањем састанака?	4.21	4.22	4.00	3.62	4.53	4.71	3.93
Каква је атмосфера на омладинским састанцима?	4.46	4.59	4.28	4.05	4.63	4.59	4.21
Да ли су активности занимљиве на састанцима?	4.23	4.41	3.92	3.81	4.53	4.29	3.93
Σ	4.30	4.41	4.06	3.86	4.56	4.53	4.02

Одабир практичних и актуелних тема које се обрађују на омладинским састанцима је веома важан како би се задовољиле потребе данашње омладине. Данашња омладина има афинитете према темама које су примењиве у свакодневном животу и које доприносе усавршавању њихових вештина

(Nduyo, 2013). Поред тога, тумачење Светог писма и других извора мора бити релевантно и са сврхом духовне изградње младих (Ji-Tameifuna, 2011). На скали од 1 до 5, средња вредност одабира и обраде тема на омладинским састанцима у Војводини износи 4.40. Највеће задовољство у одабиру и обради тема су показали млади из Суботице, као и Бачке Паланке и Ковачице. Такође, можемо да приметимо да се задовољство у одабиру и квалитету обраде тема смањује код старијих посетилаца омладинских састанака. Најмлађа група показала је веће задовољство у односу на најстарије (Табела 4). Ово нам указује да је одабир тема боље прилагођен млађој групи у односу на старију омладину. На нивоу цркава и верских заједница, млади из Христове Цркве браће у Републици Србији, Христове духовне цркве у Србији и Харизматске заједнице вере у Србији су се изјаснили да су задовољни одабиром и начином на који се теме на омладинским састанцима обрађују (средња вредност преко 4.5). Најмање задовољство у одабиру и обради тема су исказали млади из Протестантске Хришћанске заједнице у Србији и Словачког савеза баптистичких цркава у Србији (Табела 5).

Испитанике смо замолили да поделе са нама о којим темама би волели да разговарају на омладинским састанцима. Пошто је свако имао прилику да напише своје мишљење, не постоје два идентична одговора. Ипак, читајући њихове одговоре, може се закључити да би млади волели да разговарају о темама које имају практичну примену у свакодневном животу, што је у складу са досадашњим истраживањима (Nduyo, 2013, Ji-Tameifuna, 2011). Неке од чешћих тема које су наводили су **емотивни односи** (забављање, везе, предбрачни односи, важност сексуалне чистоте), **служба** (значај службе у цркви, који типови службе постоје у цркви, како служити, опремање младих за различите службе у цркви), **евангелизација** (значај евангелизације, како говорити другим људима о Богу, како одговорити на питања неверујућих, евангелизација као стил живота), **изазови са којима се млади сусрећу** (ментално здравље, зависности, свакодневне борбе младих, успостављање приоритета, организација времена) и **духовни раст** (ко сам ја у Христу, Божји план за мој живот, посвећење, молитва, лични однос са Богом, шта значи бити ефективан хришћанин). Један од одговора био је да теме које се обрађују не представљају проблем, већ недостатак квалитетних и образованих говорника. Ово може да буде индикатор да је поред рада са младима у цркви, потребно и додатно улагање у омладинске раднике. Ово може да се постигне различитим

едукацијама и семинарима како би се успоставила већа ефикасност рада омладинских радника (Mwangi, 2015:123–125).

ТАБЕЛА 4. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ОДАБИРА И ОБРАДЕ ТЕМА НА ОМЛАДИНСКИМ САСТАНЦИМА У ОПШТИНАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. ПРЕГЛЕД СРЕДЊИХ ВРЕДНОСТИ ОДАБИРА И ОБРАДЕ ТЕМА НА ОМЛАДИНСКИМ САСТАНЦИМА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА.

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	БАЧКА ПАЛАНКА	БАЧКИ ПЕТРОВАЦ	КОВАЧИЦА	НОВИ САД	СУБОТИЦА	10-14 ГОДИНА	15-19 ГОДИНА	20-26 ГОДИНА
Да ли су теме које се обрађују актуелне?	4.35	4.44	4.30	4.4	4.19	4.48	4.51	4.43	4.23
Да ли су теме изнете на занимљив начин?	4.29	4.28	4.33	4.3	3.84	4.48	4.61	4.34	4.13
Да ли су теме изнете на разумљив начин?	4.56	4.68	4.28	4.7	4.42	4.57	4.64	4.63	4.48
Σ	4.40	4.47	4.30	4.47	4.15	4.51	4.59	4.47	4.28

ТАБЕЛА 5. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ОДАБИРА И ОБРАДЕ ТЕМА НА ОМЛАДИНСКИМ САСТАНЦИМА У ЦРКВАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. А – ХРИСТОВА ДУХОВНА ЦРКВА У СРБИЈИ; Б – ПРОТЕСТАНТСКА ХРИШЋАНСКА ЗАЈЕДНИЦА У СРБИЈИ; В – САВЕЗ ХРИШЋАНСКИХ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ; Г – ХАРИЗМАТСКА ЗАЈЕДНИЦА ВЕРЕ У СРБИЈИ; Д – ХРИСТОВА ЦРКВА БРАЋЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ; Ћ – СЛОВАЧКИ САВЕЗ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	А	Б	В	Г	Д	Ћ
Да ли су теме које се обрађују актуелне?	4.35	4.44	4.04	4.24	4.47	4.65	4.07
Да ли су теме изнете на занимљив начин?	4.29	4.48	3.72	4.05	4.58	4.53	4.07
Да ли су теме изнете на разумљив начин?	4.56	4.70	4.44	4.43	4.53	4.53	4.07
Σ	4.40	4.54	4.07	4.24	4.53	4.57	4.07

Адекватно вођство од виталног је значаја за квалитетно функционисање омладинских састанака на нивоу цркве. Старешинство има задатак да припрема и одржи занимљиве и подстицајне програме за младе, као и да створи позитивну и сигурну атмосферу у којој постоји простор за раст и напредак сваког појединца (Ji-Tameifuna, 2011). Заправо, одржавање занимљивих програма и вође које брину и имају емпатију према младима су

посредници у формирању позитивних ставова према цркви и вери уопштено (Mwangi, 2015: 105–108, Canales, 2006). Поред тога, од вођства се очекује да изграђује и развија таленте и способности младих обучавајући их и дајући им прилику да преузму одговорност (Webber at al., 2010). На скали од 1 до 5, средња вредност за вођство омладинских састанака на нивоу Војводине износи 4.27. Међу општинама, највеће задовољство локалним вођством има омладина из Ковачице. Примећујемо да се задовољство вођством омладинских састанака значајно смањује са повећањем старости испитаника (Табела 6). Међу црквама и верским заједницама, једино се Харизматска заједница вере у Србији истакла задовољством вођства омладинских састанака (средња вредност преко 4.5), док се задовољство вођством Христове Цркве браће у Републици Србији налази незнатно испод средње вредности 4.5. Најмање задовољство вођством омладинских састанака је исказала омладина Словачког савеза баптистичких цркава у Србији (Табела 7). Вредности указују да је потребан додатан рад и улагање у вођство омладинских састанака како би били оспособљени за квалитетно извршавање раније наведених задатака. Осим у Харизматској заједници вере у Србији и Христовој Цркви браће у Републици Србији (средње вредности изнад 4.5), занимљиво је истаћи ниже средње вредности труда вођства за допирањем до нових људи.

ТАБЕЛА 6. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗА ВОЂСТВО ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА У ОПШТИНАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. ПРЕГЛЕД СРЕДЊИХ ВРЕДНОСТИ ЗА ВОЂСТВО ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА.

ОПШТИНА									
ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	БАЧКА ПАЛАНКА	БАЧКИ ПЕТРОВАЦ	КОВАЧИЦА	НОВИ САД	СУБОТИЦА	10-14 ГОДИНА	15-19 ГОДИНА	20-26 ГОДИНА
Да ли те вође охрабрују ка духовном расту?	4.37	4.44	4.21	4.7	4.52	4.33	4.67	4.33	4.29
Да ли су вође приступачне за разговор, молитву и сл.?	4.36	4.28	4.28	4.55	4.29	4.43	4.61	4.41	4.22
Да ли се вођство труди да досегне нове људе?	4.09	4.24	3.98	4.15	3.90	4.33	4.48	4.18	3.88
Σ	4.27	4.32	4.16	4.47	4.24	4.36	4.59	4.31	4.13

ТАБЕЛА 7. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗА ВОЂСТВО ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА У ЦРКВАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. А – ХРИСТОВА ДУХОВНА ЦРКВА У СРБИЈИ; Б – ПРОТЕСТАНТСКА ХРИШЋАНСКА ЗАЈЕДНИЦА У СРБИЈИ; В – САВЕЗ ХРИШЋАНСКИХ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ; Г – ХАРИЗМАТСКА ЗАЈЕДНИЦА ВЕРЕ У СРБИЈИ; Д – ХРИСТОВА ЦРКВА БРАЋЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ; Ћ – СЛОВАЧКИ САВЕЗ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	А	Б	В	Г	Д	Ћ
Да ли те вође охрабрују ка духовном расту?	4.37	4.67	4.24	3.95	4.53	4.47	3.79
Да ли су вође приступачне за разговор, молитву и сл.?	4.36	4.41	4.20	4.14	4.58	4.47	3.93
Да ли се вођство труди да досегне нове људе?	4.09	4.07	3.68	3.67	4.68	4.53	3.57
Σ	4.27	4.38	4.04	3.92	4.6	4.49	3.76

Омладински рад је попут алатке која изграђује месну црквену заједницу (Aziz, 2019). Квалитетно вођство омладинских састанака и лични развој појединца су блиско повезани. Досадашња истраживања указују на значај квалитетног вођства, јер оно има позитиван утицај на духовни раст појединца (Hutahayan, 2019). Омладина, наиме, трага да искуси Бога на стваран и смислен начин, што ће им помоћи да пронађу крајњи смисао, осећај припадности и целовитости у својим животима (Hryniuk, 2005). Стога, сврха омладинских састанака је осигуравање сигурног простора за постављање егзистенцијалних питања, тумачење и размишљање о Божјем позиву у њиховим животима у циљу личне изградње и духовног развоја појединца (Aziz, 2019).

ТАБЕЛА 8. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ УТИЦАЈА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА НА ЛИЧНИ РАЗВОЈ ПОЈЕДИНЦА У ОПШТИНАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. ПРЕГЛЕД СРЕДЊИХ ВРЕДНОСТИ УТИЦАЈА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА НА ЛИЧНИ РАЗВОЈ ПОЈЕДИНЦА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА.

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	БАЧКА ПАЛАНКА	БАЧКИ ПЕТРОВАЦ	КОВАЧИЦА	НОВИ САД	СУБОТИЦА	10-14 ГОДИНА	15-19 ГОДИНА	20-26 ГОДИНА
Колико су ти састанци помогли да духовно растеш?	4.27	4.32	4.09	4.7	3.84	4.29	4.42	4.34	4.16

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	БАЧКА ПАЛАНКА	БАЧКИ ПЕТРОВАЦ	КОВАЧИЦА	НОВИ САД	СУБОТИЦА	10-14 ГОДИНА	15-19 ГОДИНА	20-26 ГОДИНА
Да ли омл. састанци утичу на твој лични развој?	4.21	4.2	3.91	4.6	4.03	4.52	4.27	4.27	4.14
Да ли омл. састанци помажу да боље разумеш себе?	4.05	4.24	3.79	4.3	3.58	4.43	4.48	4.07	3.88
Да ли омл. састанци помажу да градиш свој идентитет?	4.12	4.24	3.95	4.5	3.68	4.57	4.36	4.24	3.94
Σ	4.16	4.25	3.93	4.52	3.78	4.45	4.38	4.23	4.03

ТАБЕЛА 9. СРЕДЊЕ ВРЕДНОСТИ УТИЦАЈА ОМЛАДИНСКИХ САСТАНАКА НА ЛИЧНИ РАЗВОЈ ПОЈЕДИНЦА У ЦРКАВАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СА НАЈВЕЋИМ БРОЈЕМ ОМЛАДИНАЦА. А – ХРИСТОВА ДУХОВНА ЦРКВА У СРБИЈИ; Б – ПРОТЕСТАНСТКА ХРИШЋАНСКА ЗАЈЕДНИЦА У СРБИЈИ; В – САВЕЗ ХРИШЋАНСКИХ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ; Г – ХАРИЗМАТСКА ЗАЈЕДНИЦА ВЕРЕ У СРБИЈИ; Д – ХРИСТОВА ЦРКВА БРАЋЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ; Ћ – СЛОВАЧКИ САВЕЗ БАПТИСТИЧКИХ ЦРКАВА У СРБИЈИ

ОПШТИНА ПИТАЊЕ	УКУПНО (ПРОСЕК)	А	Б	В	Г	Д	Ћ
Колико су ти састанци помогли да духовно растеш?	4.27	4.59	3.60	3.81	4.53	4.53	4.07
Да ли омл. састанци утичу на твој лични развој?	4.21	4.52	3.67	3.90	4.58	4.47	3.71
Да ли омл. састанци помажу да боље разумеш себе?	4.05	4.30	3.40	3.86	4.58	4.35	3.43
Да ли омл. Састанци помажу да градиш свој идентитет?	4.12	4.52	3.56	3.90	4.53	4.47	3.64
Σ	4.16	4.48	3.81	3.87	4.55	4.46	3.71

Утицај омладинских састанака на лични развој појединца испитан је постављањем питања која су се односила на утицај ових састанака на духовни раст, лични развој, разумевање себе и изградњу личног идентитета појединца. На скали од 1 до 5, средња вредност утицаја омладинских састанака на лични развој омладине Војводине износи 4.16. Омладински састанци имају највећи

утицај на лични развој омладине из Ковачице и Суботице. Посматрајући средње вредности по узрасним групама примећујемо да, идући од млађих према старијима, утицај омладинских састанака на лични развој опада (Табела 8). На нивоу цркава и верских заједница, једино се омладина из Харизматске заједнице вере у Србији изјаснила да омладински састанци утичу на њихов индивидуални развој (средња вредност преко 4.5), док нешто нижи утицај примећујемо међу младима из Христове духовне цркве у Србији и Христове Цркве браће у Републици Србији. Омладински састанци имају најнижи утицај на лични развој међу младима Словачког савеза баптистичких цркава у Србији и Савеза Хришћанских Баптистичких цркава у Србији (Табела 9).

ЗАКЉУЧАК

Резултати истраживања указују на општи став омладине протестантских цркава у Војводини о динамици омладинског рада. Додатним истраживањима би се могло доћи до конкретнијих предлога за развој будућег омладинског рада на овом подручју. Према прикупљеним подацима, због значајно различитих интересовања, потребно је прилагодити програм, теме које се обрађују и активности које се организују у оквиру омладинског рада спрам циљне узрасне групе. Испитаници су највеће задовољство исказали одабиром и обрадом тема на омладинским састанцима (средња вредност 4.40), затим општим утиском о динамици рада састанака (средња вредност 4.30) и вођством омладинских састанака (средња вредност 4.27). Међутим, најнижа средња вредност (4.16) је забележена код утицаја омладинских састанака на лични развој појединца. Међу најстаријим испитаницима (од 20 до 26 година) примећујемо, у односу на преостале две узрасне групе, пад задовољства у свим испитаним аспектима омладинског рада. Могуће је да је садржај омладинског рада на нивоу месних цркава боље прилагођен млађим узрасним групама. Ипак, овај податак нам указује да су потребна додатна, даља истраживања како би се утврдио разлог оваквог става међу најстаријом омладином протестантских цркава на нивоу Војводине.

Добијени резултати нам показују да постоји простор за развијање квалитетнијег и смисленијег омладинског рада. Досадашња истраживања, пре свега, указују на значај улагања и додатне обуке омладинских радника који су носиоци омладинске службе у месним црквеним заједницама (Hutahayan, 2019, Mwangi, 2015: 123–125).

ЛИТЕРАТУРА:

- AAZIZ, Garth (2019): Toward a contemporary understanding of youth ministry as a descriptive agency. In *die Skrifling / In Luce Verbi* 53 (1), a2403. DOI: <https://doi.org/10.4102/ids.v53i1.2403>.
- CANALES, Arthur David (2006): Models for Adolescent Ministry: Exploring Eight Ecumenical Examples. *Religious Education* 101 (2), 204-232. DOI: <https://doi.org/10.1080/00344080600640202>.
- DELA CRUZ, Sam Rhoy B., DE LEON, Renedict B. (2023): Advancing Youth Ministry in the Church towards Transforming Lives, Spiritual and Social Being. *American Journal of Arts and Human Science*, 1 (5), 9-19. DOI: <https://doi.org/10.54536/ajahs.v1i5.1098>.
- ЂУРИЋ, Владимир, ТАНАСКОВИЋ, Дарко, ВУКМИРОВИЋ, Драган, ЛАЂЕВИЋ, Петар (2014): *Етноконфесионални и језички мозаик Србије*. Београд: Републички завод за статистику.
- HARLAN, Mary Ann (2016): Constructing Youth: Reflectin on Defining Youth and Impact on Methods. *School Libraries Worldwide*, 22 (2), 1-12. DOI: <https://doi.org/10.29173/slw6917>.
- HRYNIAK, Michael (2005): Creating Space for God: Toward a Spirituality of Youth Ministry. *Religious Education*, 100 (2), 139-156. DOI: <https://doi.org/10.1080/00344080590932445>.
- HUTAHAYAN, Benny (2019): The Effect of Spiritual Leadership on the Spiritual Growth of Youth. In: Mulyaningsih, Hendrati Dwi (ed.) *Proceedings of the 2nd International Conference on Inclusive Business in the Changing World*, Vol. 1, Jakarta: Research Synergy Foundation, 658-661. DOI: <http://dx.doi.org/10.5220/0008435006570661>.
- Jl, Chang-Ho C., TAMEIFUNA, Tevita (2011): Youth Pastor, Youth Ministry, and Youth Attitude Toward the Church. *Review of Religious Research*, 52 (3) 306-322.
- LIKERT, Rensis (1932): A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, Vol. 22 No. 140, 5-55.
- MWANGI, Charles M. (2015): *Challenges of Ministering to the Youth: A Case Study of Presbyterian Church of East Africa Langata Parish, Nairobi Country* (Master's thesis). Faculty of Arts, University of Nairobi.
- NDUYO, Japeth Muriungi (2013): *Influence of Empowerment Programmes on Youth Retention in the Church. The Case of Churches in Tigania East District, Meru County* (Master's thesis). Faculty of Arts, University of Nairobi.

- RAZUM, Ružica, MANDRIĆ, Blaženka Valentina (2019): Young People, Faith, Spirituality, Ecclesiality. *Bogoslovska smotra*, 89 (5), 1083–1108.
- WEBBER, Ruth, SINGLETON, Andrew, JOYCE, Marie R., DORISSA, Arrigo (2010): Models of Youth Ministry in Action: The Dynamics of Christian Youth Ministry in Australian City. *Religious Education* 105 (2), 204–215. DOI: <https://doi.org/10.1080/00344081003645202>.
- WILEMAN, Jonathan Charles (2008): *Youth Ministry in the Independent House Church Movement: A Liturgical Evaluation* (Master's thesis), University of Stellenbosch.

Примљено: 11. 04. 2024.

Прихваћено: 09. 05. 2024.

DÁVID FIC

Student of integrated academic studies, University of Novi Sad, Faculty of Sciences

YOUTH OF PROTESTANT CHURCHES IN VOJVODINA

Abstract: Understanding the level of youth's interest in attending Christian communities as well as their spiritual needs is extremely important for establishing an adequate youth ministry in a local church. Since the largest number of Protestant communities within the Republic of Serbia are based in Vojvodina, the research was conducted in this region. The main goal of this paper is to examine the dynamics and success of their work with the young. Subsidiary goals aim at understanding why some communities are more successful in this compared to others, for what reasons the young attend church youth meetings, what dominantly prevents them from joining a local Christian group, as well as whether youth ministry in Christian communities has significance for personal development and finding one's own identity.

Understanding the age structure, interests, and needs of the young will help in future planning and organisation through various activities, as well as selecting adequate topics through the correct approach.

Keywords: Christianity, youth ministry, youth meetings, church, Vojvodina.